

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE **INTERPRETACIÓN HISTÓRICAS II**

CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DE A CORUÑA

TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN									
DISCIPLINA: INTERPRETACIÓN HISTÓRICAS II									
ESPECIALIDADE	Interpretación				ITINERARIO			CANTO	
CARÁCTER	Obrigatoria				TIPO DE CLASE			COLECTIVA	
DEPARTAMENTO	CANTO				XEFE DE DPTO.			Lorenzo de los Santos Gago	
CURSOS	1º curso		2º curso		3º curso		4º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase semanais:
ECTS/CUAD.					1				Observacións:
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA	
	María Teresa Bárbara Criado				maitetxubarbara@edu.xunta.gal			Xoves, de 20:00 a 21:00	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR:	Consecución de ferramentas, aprendizaxe e práctica dos distintos elementos que forman os criterios interpretativos da época renacentista e barroca, estilos e autores/as. Desenvolvemento do espírito crítico sobre interpretacións actuais do repertorio da época.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Coñecementos técnico vocais demostrados na proba de acceso, e ampliados nos cuadrimestres da disciplina de canto.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	A disciplina ten relación directa cos contidos de outras disciplinas específicas do itinerario, tales como o Canto, o repertorio de oratorio, e os Idiomas aplicados. Está tamén relacionada de maneira propedéutica con contidos da disciplina de Música de cámara, e cos do repertorio de ópera, de ser o caso. A disciplina de Interpretacións históricas debe capacitar ao alumno/a para unha interpretación do seu repertorio consecvente con criterios interpretativos de cada época. Desenvolvemento do espírito crítico sobre interpretacións actuais do repertorio vocal e ao longo da historia, con especial énfasis na evolución da técnica e dos criterios interpretativos ao longo do S. XX. Estudo comparativo dos grandes interpretes de opera, lied, oratorio e zarzuela, e das diferentes escolas de canto. Desenvolver un coñecemento crítico da Historia da interpretación musical: antes e despois do rexistro fonográfico. Actuais correntes interpretativas da música antiga: historicismo, autenticidade, estética da recepción, eclecticismo
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T4, T5, T9, T13, T14
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X2, X3, X4, X7, X8, X9, X12, X14, X25
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EII, EI2, EI3, EI5, EI7, EI8
<i>*Ver a listaxe e descrición de competencias no Decreto 163/2015, do 29 de outubro</i>	

3. OBXECTIVOS	
DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS
Coñecer e aplicar criterios teóricos nas tradicións interpretativas de diferentes partituras de diferentes	T1, T2, T13, T14, X1, X4, X8, X12, X14,

épocas e estilos.	X25 EI2, EI5, EI7, EI8
Recoñecer diferentes tipos de ornamentos, a súa terminoloxía e correcta interpretación musical.	T2, T4, T13, T14, X1, X2, X4, X8, X12, X14, EI25, EI2
Aplicar criterios historicistas na interpretación de diversas obras de estilos diferentes, amosando a capacidade da lectura a primeira vista e improvisación en determinados fragmentos das mesmas.	T1, T2, T4, T5, T9, T13, T14, X1, X2, X3, X4, X7, X8, X9, X12, X14, X25, EI1, EI2, EI3, EI5, EI7, EI8
Desenvolver unha capacidade interpretativa que lle permita abordar o repertorio correspondente.	T1, T2, T4, T5, T9, T13, T14, X1, X3, X4, X7, X8, X9, X12, X14, X25, EI1, EI2, EI3, EI5, EI8
Desenvolver o espírito crítico en relación a interpretacións actuais e/ou historicistas de repertorio vocal.	T1, T2, T4, T5, T13, T14 X1, X4, X8, X9, X12, X14, X25, EI2
Controlar as características da propia voz: extensión, timbre, flexibilidade, cor, e poder utilízalas en todo tipo de calidades expresivas.	T1, T2, T9, T13, X3, X4, X7, X8, X9, X25, EI1, EI3, EI5,
Desenvolver os recursos vocais que lle permitan aplicar os coñecementos de fonética e prosodia particulares de cada lingua.	T1, T2, T5, T13, X3, X8, X9, X25, EI1, EI3, EI5
Amosar a capacidade de comunicación durante as interpretacións desde a perspectiva da construción musical da obra, cunha idea coherente e propia da mesma.	T1, T2, T4, T5, T9, T13, T14, X1, X2, X3, X4, X7, X8, X9, X12, X14, X25 EI1, EI2, EI3, EI5, EI7, EI8
Utilizar as TIC en beneficio do seu estudo e como ferramenta para poder acceder a diferentes tipos de documentación e fontes que poidan redundar nun maior coñecemento da obra a interpretar.	T1, T2, T4, T5, T13, T14 X1, X4, X8, X12, X14, X25, EI2, EI5, EI7, EI8

4. CONTIDOS

TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
A opera e zarzuela	Características interpretativas Autores representativos A técnica vocal Xéneros vocais Evolución das interpretacións e técnicas.	6
O Lied alemán, canción francesa e española.	Características interpretativas Autores representativos A técnica vocal Xéneros vocais Evolución das interpretacións e técnicas.	6
Renacemento e Barroco. O oratorio	Características interpretativas Autores representativos A técnica vocal Xéneros vocais Evolución das interpretacións e técnicas.	4(*)
<i>*Estes contidos reflíctense temporalizados en determinadas sesións, nas que se dedicará a maior parte das mesmas a eles, pero debido ao seu carácter transversal, na práctica serán traballados ao longo de tódalas sesión.</i>		
TOTAL SESIÓNS:		16

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍA

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Actividades introdutorias (Saúdo inicial; posta en común dos coñecementos que posúen os alumnos/as ao comezo do curso, e exposición das expectativas que teñen cara ao cuadrimestre que comeza).	1		1
Exposición maxistral (exposición teórica dos contidos a traballar durante as clases.	1		1

Contextualización das obras escollidas para o seu repertorio e puntualizacións técnicas a priori das mesmas.)			
Exposición práctico-teórica (Exposición para introducir os aspectos teóricos e estilísticos aplicables no repertorio a estudar.)	3		3
Práctica individual (Tempo que o alumno/a dedicará á práctica do repertorio, en clase ou na casa)	9	3	12
Lectura guiada e comentario de fontes (preparación durante a clase do traballo encomendado para a seguinte sesión. Supervisión da información teórica aportada polo alumno/a con respecto ao autor, estilo, fonética, tradución do texto ...)		2	2
Pescuda de información, traballo persoal (tempo de pescuda de información adicional ao traballo da aula proposto).		2	2
Actividades complementarias (Asistencia a talleres, seminarios, conferencias..., relacionados coa materia).		3	3
Tutorías (atención particular aos alumnos/as)		1	1
Actividades de avaliación: - Preparar e expoñer un traballo académico sobre a materia impartida que inclúa estudo sobre audicións comparadas de diferentes interpretes que inclúan polo menos tres obras de diferentes épocas	2	3	5
TOTAL HORAS:			30

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
-Seguimento do rendemento do alumno (Caderno do Profesor)	Asistir ás clases con regularidade e puntualidade. Amosar unha actitude positiva e interese pola disciplina. Realizar eficaz e puntualmente exercicios propostos na aula. Demostrar capacidade de resposta na asimilación dos diferentes conceptos técnicos, estilísticos e musicais que se traballarán nas sucesivas clases.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	50%
-Elaboración dun traballo escrito, exposición e defensa do mesmo.	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes. Facer uso práctico e responsable das Tics en beneficio da elaboración e/ou para a presentación do traballo.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	50%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
-Exame de aula.	Demostrar un coñecemento detallado das	Todas as enumeradas	70%

	diferentes tradicións interpretativas a través da historia, así como desenvolver un criterio para analizar as diferentes escolas de canto e a súa evolución. Demostrar coñecer comparativamente os grandes interpretes vogais a través da historia e a súa influencia no repertorio, as tradicións interpretativas e a técnica vocal.	para o cuadrimestre	
Elaboración, exposición e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes. Facer uso práctico e responsable das Tics en beneficio da elaboración e/ou para a presentación do traballo.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	30%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
Máis de catro faltas de asistencia á clase implicarán a perda de avaliación continua, tendo que someterse o alumno/a ao procedemento de avaliación alternativa.			
-Exame de aula.	Demostrar un coñecemento detallado das diferentes tradicións interpretativas a través da historia, así como desenvolver un criterio para analizar as diferentes escolas de canto e a súa evolución. Demostrar coñecer comparativamente os grandes interpretes vogais a través da historia e a súa influencia no repertorio, as tradicións interpretativas e a técnica vocal.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	70%
Elaboración, exposición e defensa dun traballo relacionado coa disciplina	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así como a correcta utilización das fontes. Facer uso práctico e responsable das Tics en beneficio da elaboración e/ou para a presentación do traballo.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	30%
6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA			
-Exame de aula.	Demostrar un coñecemento detallado das diferentes tradicións interpretativas a través da historia, así como desenvolver un criterio para analizar as diferentes escolas de canto e a súa evolución. Demostrar coñecer comparativamente os grandes interpretes vogais a través da historia e a súa influencia no repertorio, as tradicións interpretativas e a técnica vocal.	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	70%
Elaboración, exposición e defensa dun traballo relacionado coa disciplina.	Amosar coñecemento suficiente da disciplina. Saber expresar as ideas con claridade e concreción, dun xeito ordenado e coherente co que se pretende transmitir. Demostrar control durante a exposición tanto da secuenciación dos contidos como do tempo utilizado para cada un deles. Presentar o traballo con orde, limpeza, redacción e ortografía correctas. Manter o rigor científico nos datos aportados, así	Todas as enumeradas para o cuadrimestre	30%

	como a correcta utilización das fontes. Facer uso práctico e responsable das Tics en beneficio da elaboración e/ou para a presentación do traballo.		

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
Deberanse cumprir as disposicións vixentes no marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social. Asemade terase en conta a ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

Autores e/ou obras orientativas:

Monodia acompañada, Motetes, Madrigales, Misas renacentistas, Óperas, Oratorios...

Thomas Morley, Orlando di Lasso, Caccini, Clement Janequin, William Byrd, Tomás Luis de Victoria, Cristóbal de Morales, Jacopo Peri, Monteverdi, Caccini, Carissimi, Pergolesi, Caldara, Purcell, Handel, Bach...

Canales de Youtube:

Bel canto, Arte y técnica

Euro Arts Channel

Royal Opera House

Escuela Superior de Música Reina Sofía. Master Clases.

Libros de consulta:

Allier, R. : *Historia de la ópera*. Edit. Ma non troppo

De Pedro, e Sánchez.: *Manual práctico de ornamentación barroca* Edit. Real Musical

Falcón, L. : *La ópera, voz, emoción y personaje*. Alianza Música

Fubini: *La estética musical desde la antigüedad hasta el siglo XX*. Alianza Música

Gardiner, J.E. : *La música en el castillo del cielo*. Edit. Acanalado

Goldárez Gaínza, J. : *Afinación y temperamentos históricos*. Alianza Música

Graetzer, G. : *Los adornos en las obras de J.S.Bach*. Edit. Ricordi

Grout, D. : *Historia de la música occidental*. Alianza Música

Harnoncourt, N. : *La música como discurso sonoro*. Edit. Acanalado

Jacobs, A. e Sadie, S. : *El libro de la ópera*. Edit. Rialp

Lauri Volpi, G : Voces paralelas

Lawson, C. e Stowell, R. : *La interpretación histórica de la música*. Alianza Música

Mantel, Gerhard: *Interpretación. Del texto al sonido*. Edit. Alianza Música. Madrid. 2010

Salazar, A. : *La música en la sociedad europea. Desde los primeros tiempos cristianos*. Alianza Música

Starobinski : *Las hechiceras, poder y seducción en la ópera*. Akal Música

LINKS	-Partituras de Música de dominio público: www.imslp.org , donde se puede encontrar diverso material de obras en formato pdf. -Catálogo de obras: www.sheetmusicarchive.net con partituras en pdf